

Nr 29

Utlåtande i anledning av väckt motion om anslag till utvidgning av verksamheten hos Sällskapet riksdagsmän och forskare.

I en inom andra kammaren väckt, till bankoutskottet hänvisad motion, nr 163 av fru *Sjövall m. fl.*, har hemställts, att riksdagen som anslag till utvidgning av verksamheten hos Sällskapet riksdagsmän och forskare för budgetåret 1965/66 skall anvisa ett belopp på 60 000 kronor under förutsättning att lokaler, arbetshjälp och dylikt kostnadsfritt kan av riksdagen ställas till sällskapets förfogande, eller alternativt att, om även utgifter för lokaler, arbetshjälp och dylikt måste bestridas av sällskapet, ett belopp på 85 000 kronor anvisas för nämnda ändamål.

Beträffande motiveringen för denna hemställan hänvisas till motionen.

Yttranden över motionen har av utskottet inhämtats från fullmäktige i riksgäldskontoret och från forskningsrådets samarbetsdelegation.

Forskningsrådets samarbetsdelegation anför följande:

Delegationen finner det glädjande att initiativ tagits till förbättrad kontakt mellan riksdagsmän och forskare och tillstyrker därför livligt den i motionen gjorda framställningen om statsanslag för en intensifiering av verksamheten. Denna har nu nått en stabilitet och omfattning, som medger slutsatsen att RIFO är ett värdefullt inslag i det parlamentariska arbetet.

Det är av största vikt att riksdagens ledamöter kan hålla sig väl underbyggda om forskningsutvecklingen för att dels underlätta en bedömning av forskningsfrågorna, dels få säkrare utgångspunkter för hur forskningens utveckling påverkar samhällets frågor av olika slag. Angelägenheten härav blir större ju mer betydande forskningsanslagen blir.

RIFO:s hittillsvarande verksamhet synes huvudsakligen ha omfattat jordbrukets, medicinens, naturvetenskapernas och teknikens områden. Delegationen finner det angeläget, att sällskapet får möjlighet ej blott att intensifiera verksamheten inom dessa områden utan även att utvidga verksamheten till att omfatta jämväl de humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningsområdena. Flera nu aktuella forskningsprojekt inom dessa områden lämpar sig väl för presentation och diskussion i sällskapet.

Det kan här nämnas, att samarbetsdelegationen delvis av samma skäl som anförts i motionen, d. v. s. för kontakt och information, är inställd på att utbygga och stabilisera sin verksamhet. Detta avses skola ske bland annat genom att delegationen, som för sekreterargöromål hittills varit hänvisad till de skilda forskningsråden, erhåller ett permanent sekretariat för sin verksamhet.

Riksgäldsfullmäktige yttrar:

Fullmäktige finner i och för sig värdefullt att kontakt etableras mellan riksdagsledamöter och forskare i och för ökad information på betydelsefulla forskningsområden. Fullmäktige ställer sig emellertid tveksamma till frågan, huruvida och i vilken omfattning staten bör lämna särskilt bidrag härtill. I vart fall torde böra undvikas att tillskapa ett riksdagens eget organ för forskningsinformation. För närvarande är fullmäktige icke beredda att, i avsaknad av närmare utredning i ämnet, tillstyrka ett anslag på riksstaten till utvidgning av sällskapet verksamhet. Frågan om statligt stöd i någon form till sällskapet torde emellertid böra följas med uppmärksamhet och eventuellt upptagas i samband med frågan om den slutliga organisationen av riksdagens upplysningstjänst.

Utskottet. Frågor rörande riksdagsledamöternas arbetsvillkor har på senare tid tilldragit sig ökat intresse. Ett av de önskemål som på detta område har aktualiserats är en förbättrad information till riksdagsledamöterna om forskningsutvecklingen och en förbättrad kontakt mellan dem och de aktiva forskarna. Betydelse därav torde med hänsyn till den centrala roll som forskningen spelar för samhället och därmed för riksdagens ställningstaganden inte behöva närmare utvecklas.

För att främja det här angivna syftet bildades år 1959 Sällskapet riksdagsmän och forskare, vilket för närvarande såsom medlemmar har cirka 175 riksdagsmän och i det närmaste lika många aktiva forskare, representerande i första hand jordbrukets, medicinens, naturvetenskapernas och teknikens områden. Verksamheten, som ekonomiskt är baserad på avgifter från medlemmarna, har hittills omfattat främst föredrag och diskussioner samt studiebesök och studieresor. I den verksamhetsberättelse för perioden 1959—1964, som fogats till den nu föreliggande motionen II: 163, ges en fullständig redogörelse för de program som förekommit.

Motionärerna hemställer att riksdagen skall bevilja sällskapet ett anslag som möjliggör en avsevärd utvidgning av dess verksamhet. Det äskade stödet skulle delvis avse lokaler, arbetshjälp o. d. och till denna del kunna utgå i form av antingen kostnadsfritt utnyttjande av de resurser som står till riksdagens förfogande eller ett kontant belopp.

Förutom en utvidgning av föredrags- och reseverksamheten åsyftar sällskapet att åstadkomma en periodisk information till sina medlemmar om vetenskapliga framsteg och om den forskningspolitiska debatten. Utbyggnaden av verksamheten, bl. a. i detta hänseende, anses förutsätta inrättandet av ett kansli med en kvalificerad sekreterare. En del av det begärda anslaget avses gå till konsultarvoden, som skall möjliggöra utnyttjande av utomstående experter.

Utskottet är ense med motionärerna om att Sällskapet riksdagsmän och forskare har en viktig uppgift att fylla när det gäller att ge riksdagens ledamöter en bättre bakgrund för deras ställningstaganden på ett område som

är betydelsefullt och expansivt och där det ofta kan vara svårt att erhålla tillförlitlig orientering.

Med hänsyn till de ekonomiska krav som en önskvärd omfattning av sällskapets verksamhet ställer finner utskottet ett visst ekonomiskt och praktiskt stöd till sällskapet vara motiverat. Utskottet är dock icke berett att förorda bifall till motionärernas förslag i dess helhet. Särskilt hyser utskottet betänkligheter mot att riksdagen skulle bevilja anslag till en separat informationsverksamhet i sällskapets regi. Olika former av samarbete med andra institutioner torde vara möjliga på detta område. Anslag till inrättande av ett fast kansli synes icke heller böra ifrågakomma. Utskottet ställer sig däremot positivt till ett anslag som möjliggör den önskade utvidgningen av föredrags- och studiereverksamheten.

Därjämte finner utskottet det rimligt att riksdagen i så måtto bereder sällskapet förbättrade resurser, att sällskapet skall äga rätt att anlita riksdagens upplysningstjänst och att genom riksdagens ekonomibyrås försorg erhålla kostnadsfri hjälp med utskrift och stencilering av material för sällskapets verksamhet. När det gäller utnyttjandet av upplysningstjänsten förutsätter utskottet givetvis, att de önskemål som sällskapet framställer avpassas efter upplysningstjänstens resurser.

Äberopande vad här anförts hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av motionen II: 163 måtte

A. för budgetåret 1965/66 under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m. anvisa ett anslag av 10 000 kronor som bidrag till Sällskapet riksdagsmän och forskare;

B. medge att sällskapet skall äga rätt att *dels* anlita riksdagens upplysningstjänst, *dels* genom riksdagens ekonomibyrås försorg erhålla kostnadsfri hjälp med utskrift och stencilering av material för sällskapets verksamhet.

Stockholm den 27 april 1965

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Hilding, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson*, Palm, Akerlund, Augustsson och Wikberg*;

från andra kammaren: herr Regnéll, fru Renström-Ingenäs*, herrar Berglund*, Franzén i Motala, Bengtsson i Landskrona, Larsson i Umeå, Ekström i Iggesund och Börjesson i Falköping*.

* Ej närvarande vid justeringen.